

В^{Юрій}инничук

ВЕСНЯНІ ІГРИ В ОСІННІХ САДАХ

Харків
«Фоліо»
2016

Танці богомола

Розділ перший

1

Жінок по-справжньому починаєш розуміти тільки тоді, коли вони тебе залишають. Саме тоді вони нарешті вилушують із себе яку-небудь не відому досі для тебе істину і вбивають нею наповал. Ти міг із жінкою прожити хоч і сорок років, але як тільки настає та хвиля, коли вона каже, що йде від тебе, ти дізнаєшся про себе щось таке, чого ніколи й на гадку не спливало, і це, між іншим, може бути якась абсолютна дурниця, повне ніщо, пшик, котрий у будь-який інший момент міг би викликати тільки дикий регіт, але не тоді, не в той момент, коли вона це тобі кидає на прощання. І головне, що кидає! Таке, на що хочеться тільки ошелешено розсміятися. Як? Через таку дурню? Так, власне через неї. Тоді це звучить, як вирок, як остаточний засуд, що забивається тобі цвяхом у чоло, в самий центр чола, ось сюди між бровами, і ти мусиш звідтоді носити цей цвях посеред чола, доторкатися до нього і думати, думати, що ж це насправді означало і що дійсно за цим стоїть.

Від кожної панни, з якою був близьким, я дізнавався про себе щось нове. І, власне, тоді, коли ми розходилися. Можливо, хтось назве це мазохізмом, але, коли я хотів панну по-

кинути, то ніколи їй цього не казав. Я взагалі не зміг би зліпити до купи таких слів, як: «Вибач мені, але я покохав іншу», чи «Між нами все скінчено. Давай розійдемося». Я з подивом вислуховував від декого зі своїх друзів розповіді про ті дивовижні сцени, які вони розігрували перед паннами, яких кидали. Дехто навіть влаштував прощальну вечерю, яка закінчувалася знову ж таки прощальними любощами. О ні, це не для мене. Я робив простіше. Мається на увазі простіше для мене, а не для панни, бо якраз їй усе це не було просто. Я робив так, аби вона мене покинула. Я починав грати роль негідника, це не проста роль, якщо ти в душі все ж таки не негідник, але ти хочеш вийти сухим із води, тобі не хочеться переживати якісь сцени, з'ясовувати стосунки, може, навіть заробити ляпаса. Усе, що тобі хочеться, — це аби панна послала тебе подаль, і що коротшою виявиться фраза, то краще для тебе. Але в дійсності ніколи не виходило коротко. Завше це тривало довго. З вини панни. Зайве й казати, що від ляпасів по писку я так ніколи й не убезпечився. Нарешті збагнувши, з яким негідником вона мала справу, панна вибухала нестримним водограєм звинувачень, які відкривали для мене настільки дивовижні грані мого «я», що неможливо було второпати тільки одне: а навіщо ж ти, голубонько, з такою потворою стільки часу воловодилася?

І знаєте що? Нема жодного сенсу ставити розлученій панні подібне запитання. Відповідь завше звучатиме так: «Я думала, що зможу зробити тебе кращим!»

Чи може бути в стосунках двох людей бажання шляхетніше, аніж зробити когось кращим? У мить звучання цього святого наміру вступають фанфари, флейти і тромбони, у таку мить хочеться обняти панну за коліна, цілувати її

мешти і прохати: «Ну, спробуй ще, зроби мене кращим!» Але ні, якщо ти серйозно націлився її покинути, не розслабляйся, бо все це фікція, ніхто насправді нікого кращим не зробить. Ліпити можна з глини, але не з піску. Ти залишатимешся таким самим, як і при першій зустрічі; єдине, чого можна ще від тебе сподіватися, що колись ти таки пристосуєшся до панни, будеш намагатися позбутися звичок, які її дратують, але тільки на той період, коли вона перебуває поруч. Авжеж, ти в принципі можеш стати таким, яким тебе прагне панна, але якщо вона для тебе не є даром небес, і ти до неї відчуваєш суто фізичний потяг, і цікавить тебе лише її дупа, тобі просто начхати на всі умовності, ти такий, яким ти є насправді: неуважний, неточний, невірний, невдячний, непорядний, невірноважений, невихований, брехливий, нахабний, відлюдкуватий, самовпевнений, безсоромний...

Головне тут — не розкисати і не сприймати ці звинувачення серйозно. Інакше і справді може закрастися підла думка дозволити порятувати себе, віддатися перевихованню і, на крилах кохання постійно удосконалюючись, ставати зразковим, ставати ідеальним, а інколи, вийшовши на балкон, прислухатися до шелесту крил за спиною.

Звичайно, мій спосіб покидання панни комусь видасться дещо затяжним, адже процес ставання негідником не може тривати лічені години, а все ж таки дні й тижні, а проте мені таланило з паннами, чомусь доля мені постійно дарувала вибухових істеричок, готових тобі у будь-який зручний момент видряпати очі, вирвати жмут волосся, ошпарити окропом чи пошматувати рукописи. Саме рукописи і книги чомусь викликають у них, очевидно, тривалий час тамовану лють, адже тільки література й стояла на репероні повного

заволодіння мною. Усвідомлення того, що є щось для мене важливіше й цінніше за їхню піхву, дупу, перса, кохаюче серце, за їхні вуста із краплями сперми, за котячі пестоші й навіть за кнедлі зі сливками, викликає у них агресію, спрямовану саме на те найцінніше і найдорожче, чим живе письменник, і тоді у хвилини істерики вони хапають папери і рвуть, розкидаючи на всі боки клапти твоєї писанини, наступають ногами на одну половину книги, а другу з диким криком шарпають угору (і де тільки міць така в них береться?), в екстазі вони готові допомогти собі й зубами, і ось уже злітає в повітря сплюндрований Бодлер, а за ним — Рільке, а за Рільке — Свідзинський, а ти, мов очамрілий, намагаєшся врятувати оте своє найдорожче і в безвиході мусиш таки вдатися до сили, скрутити їй руки, повалити на підлогу, задерти халата і, розірвавши майточки з такою самою люттю, як вона перед тим дерла Райнера-Марію Рільке, трахнути її, всю в сльозах, ридаючу, завиваючу, стогнучу, конаючу, на очах сплюндрованих Шарля, Райнера-Марії і Володимира.

Авжеж, з істеричками, які люблять випити і закурити, значно легше розходитись. Вивести їх із рівноваги — раз плюнути. Досить відмовитися зробити щось таке, що ти досі виконував без зайвих слів, і до того ж назвати причину відмови таку ліву, щоб це аж різало вуха. Ну, наприклад, якщо ти їй постійно готував каву, а одного разу на її прохання буркнув: «Сама собі приготуй — я зайнятий», то будь певен, що тієї ж таки миті тобі слід різко нахилитися, інакше горнятко розтрощить простісінько на твоєму чолі. Така сама реакція чекає і після негативної відповіді на запитання: «Ти мене проведеш?» Тоді летить в кращому випадку в голову капець, а в гіршому — мешт.

Не знаю, як інші, але коли я вислуховую від коханої безпідставні звинувачення, то відчуваю образу, смуток і розпач, а ще — абсолютну безпорадність, оскільки не годен відповісти таким самим вражаючим фонтаном слів. Слова сиплються так, мовби шпурляли їх мені в обличчя не по одному, а цілими жменями, вони обпікають мене і засліплюють, забивають вуста і перебивають повітря, і якщо в першу хвилину в мене ще проявляються якісь несміливі спроби захиститися, сховатися за якісь свої слова, може, і не такі гострі й болючі, то вже в наступну — я несподівано для себе починаю відчувати на душі легкий осад відповідальності, а за мить я вже просто не можу доводити, що ні в чому не винен, мені починає здаватися, що ці звинувачення цілком справедливі й мене ображають не даремно, а таки заслужено. І ось я вже розрізняю у тих словах нотку поблажливості — авжеж, мені залишають маленьку квартиру відчиненою, зовсім маленьку, але я можу скористатися цією великодушністю і влетіти в неї, склавши руки смиренно на грудях і проказуючи: «Пробач! Пробач!» Однак я цього ніколи не робив, оскільки все йшло за планом. І тільки цей нічний дзвінок не був за планом. Він ошелешив мене своєю раптовістю.

2

А все ж почалося зовсім невинно і зовсім не з того, що мені довелося почути, яка я свиня. Спочатку моя дружина зібралася до Америки на якесь ліве запрошення влаштувати таку ж ліву виставку своїх картин. Попрощалися ми з палкими обіймами і ледь не зі сльозами на очах, вона не приховувала, що збирається там затриматися, знайти роботу і переконувала мене, щоб я їхав за нею, оскільки у мене